

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Províncies un mes. 0'25 Ptas.
Estranjer un any. 6'00 "
Número corrent. 5 cents.
No retornam ets originals.

Direcció y Redacció: Arabí 6-pral.
Buzón: Kiosco de G. Lirola.-Borne

FOCHAY-FUM

SETMANARI BILINGÜE INIMÍCH DE SES PENES Y AMICH D'ES BON HUMÓ

Descubrimiento de la martingala o la astucia del Patrón K.

(Cuento)

«Pues señor, de la entrevista que tuvo el Patrón K con el Patrón saliente Sr. X, deduje que el Sr. Z había cometido una canallada con su colega, el cual se dispuso vengarse, venganza que, resultaba serle muy ventajosa para no contrarrestar las mismas consecuencias que su compañero.

Reinaba la oscuridad y el huracán obligaba los árboles a que se besaran unos a otros, cuando el falucho que cargado de mercancías y guiado por el Patrón K, abandonaba la orilla de la Cala F. Ibase ya el patrón con la ruta marcada por el Sr. Z, pero como hombre prevenido vale por dos, si la ruta convenida indicaba por la derecha, marchóse él por la izquierda llegando en pocos días a puerto no desconocido por la tripulación; vendió el género que llevaba y a su regreso a la Cala F, entrevistóse a solas con el Sr. Z a quien dijo fingiendo amargura:

—Siento darle la triste nueva pero....

—Habla sin recelo. (Dijo el Sr. Z.)

—Siguiendo la ruta que V. me indicó, al llegar a la altura W, el submarino OOO, apoderóse del cargamento y....

—Basta. Repón tu intranquilidad, que carguen nuevamente el falucho y sigue por la misma ruta, pues lo poderoso que soy me permite caprichos tales, hasta conseguir mi intento.

El Patrón K, partió de nuevo, realizó la misma operación que antes, vendió a buen precio el género, guardó el importe y otra vez simulando tristeza, excusóse ante el Sr. Z con la aparición del submarino.

—¿Y era el mismo? (Interrogó el Sr. Z.)

—El OOO, a la misma altura y....

—Parte de nuevo, obedece y se prudente.

Por tres veces repitió la hazaña el Patrón K, lo que le valió un dineral, pero al llegar éste por tercera vez ante el Sr. Z quien le preguntó si era el OOO y este contestó afirmativamente, dijo el interrogante con voz de trueno:

—¡¡¡Mentira!!! De los tres cargamentos que te has llevado, ninguno ha sido apresado por dicho submarino.

—Puede que yo equivocára el número pero....

—A mí con vaselina? ¿Acaso ignoro yo que submarinos navegan por aquellas aguas? ¡Me la pegaste! ¡Sí! ¡Estafador!

—Deláteme V. ante el Tribunal de Justicia.

—Delatarte.... ¡Ojalá pudiera!

Y tenía razón; pues según reza el cuento, era eso un negocio fraudulento que al declararlo ante las autoridades, se delataba como defraudador del Estado pisoteando las leyes.

¿Como se dió cuenta de que las mercancías no eran apresadas por el OOO? Sencillamente; pues que, (según el cuento) al llegar el submarino a su destino, el Sr. Z recibía el V.º B., y aumentaba su fabulosa fortuna, pero desgraciadamente en las tres últimas expediciones, en lugar del V.º B., recibió la cruda queja de que por el sitio convenido no había navegado barco alguno perteneciente a su escuadra y.... Colón Colorado, este cuento se ha acabado.»

JORGE MARTÍ ROSELLÓ.

¡Provechen! ¡Provechen!

¿Que va cara sa pintura
y no voleu pagá el pato?
Si voleu feina segura,
de profit y que molt dura
en Gay trabaya barato.

Es pancaritat y D. Gabriel Ríbas

¡Oh quant D. Gabriel vivía
que anavem a «Sa Font Santa»
kont amb alegria tanta
es jovent s'hi devertia!
Allá es ballave, es corria,
reyen ets enamorats,
y entre élls alguns de xiflats
a s'atlota daven proves
juguetejant dins ses coves
a conionets amagats.

Veyem ses catalineres
cuant a sa corda botaven
que si es juliòt los donaven
mostraven ses trobigueres,
palmesanes, terreneres,
totes a s'era a ballá
y en Ribas que per allá
vent axó satisfet réye
y es final pasteles treya
p'es que volien brufá.

En que li fessen destróssa
D. Gabriel no es queixá may,
donave un dia d'espai
a n'es pobres; sa jent grossa,
desde que está dins sa fossa
ni un dia l'ha recordat,
però es qui molt l'ha anyorat,
l'anyorará y molt l'anyora,
es sa jent trabayadora....
sa jent d'es pancaritat.

Avuy sa va a «Sa Pradera»,
a n'es «Castell de Bellvé»,
«Portals», «S'Arenal» ¿y que?
Sa bullia ja no es entera
però a «Sa Font Santa», heu era
pues que era es punt designat
per gosá de llibertat
ses caps-buits y ses esquives....
¡Cuant morí D. Gabriel Ríbas
va morí es pancaritat!

ES MASCLE ROS.

Después d'es pancaritat

Sa pratona Cuanita es sa dona d'es prató Tófol. Tot lo que ella te de caprichosa ell heu te de gatò y per cada capricho que te sa pratona, es prató buida dues dotzenes de copins, així es que en está enterra, sempre du es terol afarrat.

Diumenge passat per celebrá es dia de L'Angel, sa pratona va aná a n'es piná de Bellvé a destrossá una panada y a botá un poch a juli, ahont en Telesforo que es un sabaté mes parúc que un Vicari de poble, voluntari s'ofé per rodá a un cap de corda.

Es sabaté y sa pratona botaren, feren juli y juliòt, y está clà que cuant ells botaven, tot los botava, així que ella sa xifló d'ell, y ell per aprofitá s'ocasió també sa xifló d'ella.

Cuant sa posá a ploure encare los quedaven panades y champañete, per lo cual sa pratona Cuanita invitá en Telesforo a fé es remato a caseua, y mi hombre acceptá.

Com que s'havien bañats p'es camí, duyen un gros enravament.... de fret y no los quedá mes remey que posarsé dins es llit.... S'adormiren.... sa fe es vespre y de pronta.... entra es prató Tófol mes gat que una sopa. En Telesforo tremolant de pò, bota y s'amaga devall es llit, però ella el tranquilisá diguentíl:

—Puja homo, arrambet, afarret y no tengas pò, que es meu homo ve gat. Está tranquil.

Així heu vá fe en Telesforo. Es prató sa despuya y sa colga deixant es llum encés. Com que es llenys era curt, tots tres mostraven es peus y digué es prató indignat:

—Domes som dos dins es llit y vetj sis peus!
—Calla gatò, (li deya sa dona) es such to fa veure.
—Heu se cert. Un, dos, tres, quatre, cinch, sis.... En Telesforo tremolave com un pollet.
—Ets uis te fan quatre. (Afejí na Cuanita.)
—Jo m'he de treure es gat d'es sach. (Digué es prató.)

Botá d'es llit y contá es peus que sortien que eren es dos de sa dona y es dos d'en Telesforo,

—Un, dos, tres, cuatro.... Tens rahó Cuanita. Are vetj que era sa borratxera que mo feya veure. Y convensut que domés eren ell y sa dona dins es llit, sa colgá y torná veure es sis peus:

—Ja hen torn veure sis.... però aquest pich no m'aixech.... vetj que es sa seca de «Can Corme» que mo fa veure.

Y com quant d'es llit botava
faltaven es dos peus d'ell,
cuatre domés hen contave....
A n'es poch rato roncave.
fenthó milló que un porssell.

CAP VERJO

¡¡¡Enseneu es llum!!!

Enseneu es llum, que s'acte d'ahí mos ha deixats a les foscas sense poré sobre, per quin motiu es consejal D. Andreu Palou es Diverses Sant vá foix sense aná a adorá en sos seus companeros de Consistori, y es dia de Pasco es meteix y altres feyen escandal a n'es despatx de s'Alcaldia.

Mem, paupém un poc a veure que passá.

Segons diuen protestaren perque s'Alcalde cedi es puestos d'honor a forestés qui no perteneixen a n'es municipi, y no los pogué doná explicacions perque no n'hi hagué cap de sa seva confiança. (Qui será ell!)

Enseneu es llum Seños consejals de sa fracció liberal y coalició per veure que sols feis ombre cuant vos han masté; enseneu es llum y veureu que ses explicacions obayeixen a interès y benefici propri, perque de no essé així no vos n'hauria dades; enseneu es llum, y veureu que per afectes de ses modificacions que sa feren divenres passat a n'es repart general, a favó seu y d'es seus los convé fé sa farina blanca, pero no content que heyá poble amb sentit comú dispost a di qui son els y es seus.

Es presis S.º Alcalde y consejals que penseu que sou trebeyadós, que sou d'es nostros, que sou des molts, encare que vulgueu pareixe uns altres, sobre tot s'Alcalde y es seu Cacique y teniu present que lo que feréu, serán obres que vos pesarán demunt vostros maiteixos y per acabá vos repetesch que:

—Sa venjanse envileix a qui la realisa.

Alaró 8 Abril de 1918.

D'Inca

Aquesta setmana, com tenia pronosticat se presentaren los aconteixaments polítichs pues a la sesió de dijous nostre Alcalde fundandse en que te moltes ocupacions, de moment demana permís a sa corporació y que se encarregui temporalment de sa Alcaldia es prime Tinent Alcalde D. Pedro Cortes y axi se fá.

Ara mos surt «La Veu d'Inca» de desapare, en so piropo de que sa vara de sa nostra primera Autoridad Civil està al-ayre com sa GAYE MIQUELA.

¿Que ensumas? Volien mis lumbreras lo imposible y com no es posible conseguirlo ara se esclaman y belan.

BELAU que los vostros ja belavan tanta llana duen pero cuando menos donau les grases de lo que per llimosna vos donan ique caray!

Se susurra per aquesta Ciutad si nostra segona autoridad en forma tal no vol sa vara y que dijous declinará es mando encarregantse de s'Alcaldia qui vulga.

¿Será verdad tanta belleza? Jo qui desitjava veura del S.º Cortés obras bonas y podé ensalsá la seva meritoria obra, com a bon administrado (que lo consider) si es sert que declini es mando; mi gozo en un pozo.

Es resto de sa sesió PEXI MINUTI, es salón atestat de curiosos y demunt es tapete duerme el sueño de los justos es piano General de sa projectada Corteira.

Tranquilisauvos lectos; la meva sitasió va per bon camí y seguríssim estich que qui no peca no presisa penitensi; dia vendrá y no molt lejano que vos posaré al corrent de lo subseñit.

LLORENS BELTRÁN (Barbó.)

NOTA: Si voleu prenderi part com a MIRONS, vos convid per Dijous a las 4 y veureu qui contraste, como acusador y parte, tot un seño Abogad y com a suposad delincuent, es BARBÓ y ben totsol sensa ningú. ¡No el sa menjarán! Espera justisi y l'hey ferán segurament.

Jo mateix.

NOTA DE SA REDACCIÓ: Sa serenidad d'es BARBÓ y sa d'es MASCLE Ros, pereixen bassones. Cualsevol diría que han mamát lleit inglesa porque ets asunts que fan tremolá ets altres a élls los fan riure. ¡Viva es BARBÓ! ¡Viva es MASCLE Ros! ¡Viva en VERGA! (vuy dí) ¡Viva es procés VERGA!

Per "Llevant" d'Artá

(Acabament)

Encarnisadament, seduhiren es propietari d'es local com si fos una menor d'edad, y, satisfets de sa seva obra, han estat tranquilys y callats fins are, que tornen moure sa coua porque comprènen que es mort resucita y vol segui es camí interrumpit p'es Minervistes, amb mes brios, amb mes unió y amb mes forsa.

A. F.

NOTA: ¿Que fá «Llevant» que no contesta a ses meves preguntes? ¿S'ha acovardat? ¿S'ha empagahit?

Es necesari que torni s'honor a n'es qui formaven sa pena amistosa y social d'es «Centro Instrucción y Recreo», o de lo contrario... otro gallo cantará.

ESTELLICONS

Llengonissa cohuenta de Lluchmajó

¿Será cafre aquest tio? Dilluns passat s'auxiliá Llengonissa, hen fe una que no te tapadora.

A un pobre atlot que no sabé sa llissó, li pegá tal puntada de peu a lloch tant delicat, que segons informació médica s'atlot heurá de du bragué tota la vida.

¿Com estam aquí? ¿Que progresam o retrocedim? ¿Lluchmajó que es Ciudad o kàbila sauvetjina?

De seguí amb tals bárbaros procediments d'ensenansa, no quedará mes remey que serca firmas per treure aquests dos incivilitzats de Lluchmajó amb bons modos y de no conseguirí axí, mos veurém obligats a apelá a sa violència.

Trencá un deixeble d'una potada! Axó es mes propi d'un mul renego que d'un mestre d'escola.

K. K. U. E. T.

Una pregunta

¿Está enterat el Bisbe de lo que passa a sa Vicería d'es Moliná? ¿No? Ido que heu procuri que mes val que s'hen enteri ell, que no es lectors de FOCH Y FUM.

D'Esportes

Tenim per aquí una polla de cama curta que pretení tení educació, però lo que es avuy o be l'ha perduda o l'hey han robada.

Perque li feren sa broma de que l'havien posada a n'es FOCH Y FUM, va dí a un jove CARA NEGRA sense pensá de que ella la te just es cul d'una pella.

¡Ay! D'aquesta manera demostres s'educació què tens. Sa veu que has estudiad s'Hurbanidad des forros negres per axó la saps tant be.

Cara negre ta dich jo
ja que tu a mi m'ho digueres,
cara negre et desesperes,
cara negre ma fas pò.

Lluquets encésos d'Artá. (Ve retrassat)

Sa jent negre, pareix que te es cor negre y es seus negocis neden per dins unes negrures que ja no pot essé mes extensa sa seva negró.

¡Es Rectó disgustat amb sos capellans! ¡Bona por cada! Está vist que s'olviden d'aquelles paraules d'el Creador «Amaos los unos a los otros» y qui, sap si arribarán al campo del honor.

El seño Batle ja te sa primera nota que es sa que falta a n'es milicianos per tocá sa marxa que per enveja tocarén a ses processions y lo que perderen es dia de Pasco a dins s'art musical. Seria latós si reseñavem lo que es sa música y axó de Batles que no tenen sa conciencia com a fiys d'es poble allá hont tots som contribuyents.

¡Lo que se puede esperar de ta gente del copo!

Els aconteixaments de «Minerva» no donáren la Llur es dia d'el Angel: «Callau ninets y si feis bonda, en vení un'altra compañía de drama o zarzuela, surtia a fe es papé d'es mut Panra.» Y llevó dirán que no es fan amunt es de «Minerva! La Llur vostra, fa sa cloró d'un maseo y estam esperant els grossos aconteixaments que fa tant de temps preparau. Axó se rá si no embarrancau com el «Miramar» ja que duis mal derrotero.

Apart de tot, s'enhorabona a l'autor de sa nova obra y a D. Pep Quetglas p'es seu progrési pinsell.

Tayá eames o allargá ealsóns

Dimecres passat, vérem a devant es Lírich un remolí de modistes catalineres y tant reyen, que abaix d'elles feren una bassa.

—¿De que reis simpáticas? (Los vatj preguntá.)

—D'aquell preferent de municipals, (ma contestaren,) que per fe economies du es calsóns quatre dits curts y quant devalla d'es tranya, li veuen ses calses blancas que li deixá d'herència sa seu padrina, y per estoviá ses trobigeres les du enganxades amb una guya travessera tancadora d'aquelles de dida.

Fessém una suscripció
per comprarlí trobigeres
sinó ses catalineres
s'espeñaran es grifó.

De Son Servera

A n'es carré de Sa Taulera, tenim un pínxo de clenxa estirada que festetja una atlota, molt pretenciosa de p'es barrio de La Viña, llermana de dues reals famelletes que fan alsá s'uy de màcas que son y que festetjen dos masclles que valen tant com pesen, però com que no heyá cap presumit que no sia ase, es de Sa Taulera per distinxiré d'ets altres, per a Pasco volgué ferli un bon regalo y com no tenia sous, vá anà captant a un y altre fins que trobá un adormit que li deixá cinch pessetes y amb elles passat festes comprá una alhaca a s'atlota.

No sabém si declarará quiebra y li embargarán ses jeres y es ribells o si pagará de s'esquena.

Juan tu ets d'es mes jueus
y un tros de tronxo de col.
T'estires mes que es llenols
y axí es que mostres es peus.

D'Establiments

Sa Moneyete, diumenge passat va fe una tintental-caldada. Com que no pot dormí de lleit, que es, passant per devant ca sa Mostela, aquesta el mirá y rigué a lo que ell preguntá:

—¿Perque rius? ¿Perque me miras tant?

—¿Perque? Veyés, perque vos trop guapo.

Y mes encés que un caliu, li envest es moneyot.

Y essent un homo beató
que asisteix a processóns
li volía da un mal rato.
Ja sa treya es moneyato
y sa secsava es.... cabal.

De María

Es seu corresponsal Seño Directó, no agafa sa ploma en no essé per menjá cualca pollastre y deim axó, perque per aquí hen passen de bones y ell fa es mut.

Hey ha haguda molta d'oliva y ses atlotes n'han ensaborides de verdes, pensides y hasta franceses amb sos seus corresponents piñols.

Hasta el tío va veure com a sa seu neboda despues de tocarli es pandero, la ma deixaren fermada a sa sóca d'un ametle d'es seu corral.

Es pasquín de D. Tomás de Bujé

¡¡Ta-ta-riiiii-ta-ri-i-a-ri-i-ti-ti-tii....!!

«Sa fá a sobre a n'es públich que d'avuy endevant enllóch de sí si Deu heu vol y es Batle, s'ha de di: Si Deu heu vol y s'ase de Can Cherret.» (Lo que jo vuy, s'Ajuntament no heu tóca.)

Desconeixém s'autó de s'anunci, però preguntám: ¿Que sa deu pensá en Tomás que axí com li surt bé es tení es caramull de pedres esmitj d'es carré, engreixá porchs a sa vorera d'un camí despedint una oló insopportable y tení sols confrontants a un carré de sa Ciutat bujarrona, que també li sortirá bé amb so garrofé?

Magnífich Ajuntament! Are que ell vos fa sercà sa Lley per tomá es garrové, feisley sercà a ell per tení pedres esmitj d'es carré, sols a sa plassa pública de derrera caseva y engreixá porchs a sa vorera d'es camí.

Per acabá vos vuy dí que en Cherret es molt baixa y s'hompare cosa poca perque el deixa comandant per così com tayá essent un homo fadri.

Un bujé.

Alcaldada d'Alaró

Dissapte passat es nostre Alcalde D. Juan Homar va posá una multa de deu pessetes a n'es café de «Can Canet» per havé trobat una taula de joch que es diu s'as d'oro considerantlo prohibit. Noltros ja sabíem que es fallá s'as d'oro a un menor d'edad heu estave prohibit, lo que no sabíem era que poguessen jugá a monte p'ets altres cafes.

¿Que no s'hen temé seño Alcalde? Hey fasse una passadeta si vol agafá es cunís.

R. Estarellas.--Colón 68

Calsat bó y de tota mida, per tot gust, de tot coló, allá he y troba es compradó una tenda ben surtida que sa feina garantida pot doná a n'es parroquians ja que trabaya amb descáns perque sap que es material que posa, no te rival y amb preus, ... s'hi renta ses mans.

Per Capdepera

Ets autors d'es diàlogo d'en Pep y en Mateu, si volen que los ho publiquem, que heu fassen de bell nou y que heu acursin. ¿Mos enteném?

Una velada a Llubi

Molt lluhí resultá el seño Torrandell dia 2 d'aquest mes igualment que ets intérpretes d'es diàlogo, pero molt ridícul es cant d'ets atlots amb ses cançons d'es batre, diàlogos de vent, vergoña y carboners y lo de mes mal gust va essé sa referencia a l'amo'n Pintat y sa madona de Son Bernat, baixeses sols dignes d'es latots que les dirigia.

Totes aquestes inutilidades, mos privaren de gosà sentint s'extens repertori d'es gran pianista Torrandell.

Per acabá dech havé de dà s'enhorabona a n'en Toni Vidal, que despues d'haverli ajudat, mos tractá de deshonrats a n'en Miquel de Son Bernat y a jo.

Feis favòs a bistis y vos pagarán a cosses.

De Felanitx

Es FOCH Y FUM sa fa tant populá, que hasta es primates nostros l'agafen com a máxima.

Discutint dins es Casino Conservadó D. Joaquín y s'Alcalde, sobre alcaldades, tractaments de tú, política per devant, política per derrera, política per l'esquerra, política per la dreta, política per dedalt, política per baix, política aqui y política allá, s'Alcalde diqué a D. Xim:

—¿Saps que es política tant com xerres?

A lo que D. Joaquinillo contestá ben xalest:

—Política es un rum-rum
que dona feina a sa crítica
y amb total es sa política
mallorquina, foix y fum.

Confesam sa nostra torpesa perque encare no mos n'havíem temuts y gracias a n'es eélebre D. Joaquín mos donám per enterats.

En morirsé, el ferém fiy amb illustre d'es nostre polítich setmanari.

Couplets de FOCH Y FUM

Estich processat

Música de «El Conde de Luxemburgo» (Vals «Es la Felicidad.»)

Desde es mes de Febré
per fora y per Ciutat
tots ja sabeu de que a mi ma té
en Verga processat.
Per havé publicat
un folleto injuriós
el qual va essé admirat
p'es pobres y p'es senyors....
va es Proces molt inflat
p'en March y Es Mascle Ros.

Es dia que a l'Audiencia
sa causa fallarán,
persones de conciencia
a sentirlo anirán.
Y si a mi ma desterrá
cuant fallí es Tribunal
molta de jent ja xerra
que hem ferán concejal.

Quin nadal quin na...
(Sa repeteix desde es comensament)

ES MASCLE ROS

Couplet per la setmana qui ve: «ES CUCH DE DON LLUCH.» Música de «La Corte de Faraón.» (Ahí vā.)

Ja s'ha publicat Lo que son ses famelles
y Lo que son es mascles.

Tipo-Lit. Vda. G. Ordinas-S. Miguel, 114 y 120